

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Mondattan II.

Egyetemi tanév 2026–2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Nyelvtudományi és Néprajzi-Antropológiai Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program/ Képesítés	Magyar nyelv és irodalom
1.7. Képzési forma	Nappali tagozatos képzés

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Mondattan II.			A tantárgy kódja	LLM6124
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Kádár Edith				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Zsemlyei Borbála				
2.4. Tanulmányi év	III.	2.5. Félév	6	2.6. Értékelés módja	Vizsga
2.7. Tantárgy rendszere	Kötelező			2.8. Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2. előadás	2	3.3. szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összórás	48	melyből: 3.5. előadás	24	3.6. szeminárium/labor	24
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (ET)					40
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					12
Szemináriumok/ laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összórassal)					14
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					4
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórása					72
3.8. A félév összórása					120
3.9. Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. tantervi	LLM5124 – Morfológia, dialektológia LLM4124 – Szintaxis I., szövegtan
---------------	--

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

4.2. kompetenciabeli	l. a megjelölt tárgyaknál felsorolt kompetenciákat
----------------------	--

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	előadástér, tábla, vetítő, laptop
5.2. A szeminárium/ labor lebonyolításának feltételei	a szemináriumok max. 30%-áról lehet hiányozni

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tantervből kell átvenni)¹

Szakmai kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CP3	Alkalmazza a társadalom- és bölcsészettudományok területén szerzett ismereteit
CP10	Ismeri a nyelvi normákat
CP21	Alkalmazza a nyelvtani és helyesírási szabályokat
CP22	Naprakészen tartja szakmai ismereteit
Transzverzális kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CT1	Alkalmazza a tudományos módszereket
CT3	Információforrásokat használ.
CT8	Képes az önreflexióra

6.2. A tanulmányi programra jellemző kimeneti követelmények (a tantervből kell átvenni)²

A tantárgy által megcélzott kimeneti követelmények		
Kompetencia kódja	Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)

¹ A tanulmányi program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy transzverzális kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében változatlan formában át kell venni a teljes kijelentést, beleértve a kompetencia kódját is, ahogyan a tantervben megjelenik. Amennyiben a két kategória közül valamelyikből nem vesznek át kompetenciákat, a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

² Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvenni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb oldalán kell feltüntetni.

CP2, CP3, CP9, CP12, CT1, CT3, CT5, CT6	A hallgató leírja az általános nyelvészet és irodalomelmélet alapvető fogalmaiból, és alkalmazza azokat a magyar nyelvre és/vagy irodalomra.	A hallgató alkalmaz a természetes nyelvek és az irodalom tanulmányozására jellemző módszertani és elméleti modelleket.
CP3, CP12, CT1, CT3, CT5, CT6, CT8	A hallgató felismeri, megérti, meghatározza és elmagyarázza a szakterület kulcsfogalmait és terminológiáját. Ismeri és magabiztosan használja a szaknyelvet, valamint a tudományos szövegalkotás szabályait.	A hallgató fejleszti kritikai gondolkodását és igényesen használja a szaknyelvet írott és szóbeli diskurzusban.
CP4, CP9, CP12, CT3, CT5, CT6, CT8	A hallgató az oktatás keretében és önálló tanulás útján elsajátítja a magyar nyelv hangtani, szókincsbeli és nyelvtani jellemzőit.	A hallgató fejleszti receptív (hallás utáni és olvasott szövegértés) és produktív (írás, beszéd) nyelvi készségeit.

7. Tárgy-specifikus kimeneti követelmények

Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)	
1. A szintaxis alapvető fogalmainak és terminusainak ismerete és megértése, valamint a magyar nyelv morfoszintaktikai és szemantikai–pragmatikai szintű szerveződésének és működésének megértése.	
2. A mondat és a mondatrészek, valamint a tagmondatok alapvető szerkezetének és viszonyainak ismerete, beleértve az összetett és többszörösen összetett mondatok szerkezeti jellemzőit.	
3. A mondattani rendszer felépítésének átlátása a különböző szó szerkezeti típusok (főnévi, igei, melléknévi, határozószói csoportok) és azok mondatbeli szerepének összefüggésében.	
4. A mondat funkcionális–szemantikai kategóriáinak megértése.	
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)	
1. A magyar nyelv szintaktikai szerkezeteinek elemzése a szintaktikai elemzési módszerek és fogalmak alkalmazásával.	
2. A szintaktikai egységek, viszonyok és funkciók azonosítása és értelmezése egyszerű és összetett mondatokban.	

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések ³
1. előadás: A féléves tananyagbeosztás, a felhasználandó/elolvasandó szakirodalom, valamint a követelmények (=a tantárgy teljesítésének feltételei) ismertetése; bevezető beszélgetés: szórend és/vagy szerkezet?	problémaközpontúság, frontális munka – dialogikus módszer tanári magyarázatokkal	
2. előadás: A mondat mint szerkezetek szerkezete.		
3. előadás: Mondatszerkezet, mondatszerkezeti modellek. Az összetett mondat.		
4. előadás: Külső időszerkezet. A mondat belső időszerkezete (aspektus) I. Vendleri igeosztályok. Szituációs aspektus.		
5.–6. előadás: Nézőponti aspektus és kategóriái.		

³ Például szervezési szempontok, ajánlások a hallgatók számára, a kurzushoz/szemináriumhoz kapcsolódó konkrét szempontok, mint például a területen dolgozó szakemberek meghívása stb.

7. előadás: Kijelentések és modális mondatok. Felkiáltó, felszólító, kérdő mondatok (1).		
8.–9. előadás: Kérdő mondatok (2) Dallamminták, beágyazás, mellérendelés. Mondatszerkezet. Többszörös kérdés. Eldöntendő, választó és kiegészítendő kérdések.		
10.–12. előadás: Az összetett mondatok modalitása. Kötőmódú mondatok. Igeneves szerkezetek.		
Könyvészet		
Kötelező bibliográfia:		
Kálmán László (szerk.): <i>Mondattan I.</i> Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2001. (6., 7. fejezet) http://budling.nytud.hu/~kalman/arch/konyv01.pdf		
É. Kiss Katalin – Siptár Péter – Kiefer Ferenc: <i>Új magyar nyelvtan. I. rész: Mondattan.</i> Osiris Kiadó, Budapest, 2003. (8. fejezet).		
Németh Boglárka: <i>Az aspektus a magyar nyelvben.</i> Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2012, 78–110. http://hunlang.lett.ubbcluj.ro/data/segedanyagok/Nemeth%20Boglarka_Az%20aspektus%20a%20magyar%20nyelvben%20Tinta%2078-110.pdf		
Optionális/felzárkóztató háttéranyag:		
Kádár Edit (szerk.): <i>Feladatbank anyanyelvi tanórák tervezéséhez az V–VIII. osztályban.</i> 1. kötet. Ábel kiadó, Kolozsvár, 2017. 172–173, 187–271.		
Kádár Edit (szerk.): <i>Feladatbank anyanyelvi tanórák tervezéséhez az V–VIII. osztályban.</i> 2. kötet. Ábel kiadó, Kolozsvár, 2018. 247–313, 314–361.		
Kálmán C. Gy., Kálmán L., Nádasdy Á. és Prószéky G. A magyar segédigék rendszere . In: Telegdi Zs. és Kiefer F. (szerk.), <i>Általános Nyelvészeti Tanulmányok XVII</i> , Akadémiai Kiadó, Budapest, 1989. 49–103. (vagy innen: http://real-i.mtak.hu/1141/1/ALTNYELVTAN_17.pdf)		
8.2 Szeminárium/ Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. szeminárium: Mi a mondattan?	frontális bemutatás, egyéni munka, pármunka, csoportmunka	
2.–4. szeminárium: Főnév és főnévi csoport a mondatban		
5. szeminárium: Birtokos szerkezet, birtoklásmondat		
6. szeminárium: Tárgyi szerepű főnévi csoport		
7. szeminárium: Mellékneves kifejezés		
8. szeminárium: Határozószós kifejezés		
9. szeminárium: Mellérendelés, ellipszis. Független alárendelés.		
10.–11. szeminárium: Alárendelő mondatok: hogy kötőszós és vonatkozó névmási kötőszós mondatok		
12. szeminárium: A mondatátzömvödés. Összegzés.		
Könyvészet		
Kálmán László (szerk.): <i>Mondattan I.</i> Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2001. (8., 10. és 11. fejezet) http://budling.nytud.hu/~kalman/arch/konyv01.pdf		
É. Kiss Katalin – Siptár Péter – Kiefer Ferenc: <i>Új magyar nyelvtan. I. rész: Mondattan.</i> Osiris Kiadó, Budapest, 2003. (4–6. és 9–10. fejezetek).		

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok ⁴	9.2 Értékelési módszerek ⁵	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás	– a globális problémát, valamint a rendszeres (és rendszerbeli) összefüggések átlátásának képessége – az elméleti és terminológiai ismeretek alaposága – következetes, logikus gondolkodásmód	– írásbeli vizsga az előadás és a szemináriumok anyagából	65%
9.5 Szeminárium/ Labor	– a tanult ismeretek alkalmazásának képessége – az elméleti és terminológiai ismeretek alaposága – következetes, logikus gondolkodásmód	– féléves szemináriumi tevékenység	35%
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
A fogalmak helyes használata, globális problémát, vitakészség, biztonságos mondattani elemzés, az elméleti háttér ismerete, a szakirodalom ismerete. Átmenő jegyet csak akkor lehet szerezni, ha a jegy minden komponensből eléri a hallgató az ötöst. A féléves tevékenységre csak a szorgalmi időszakban lehet jegyet szerezni, a pót- és felszámoló vizsga időszakában csak a vizsga részjegy újbóli megszerzését lehet megpróbálni. A megszerzett részjegyek 4 vizsgaidőszakon át érvényesek (azaz pl. a 2027. júniusi rendes vizsgaidőszakban megszerzett részjegy a 2028-as júniusi pótvizsgáig). Ha ezalatt nem sikerül megszerezni a teljes jegyet, a részjegy elvész, és újra meg kell szerezni.			

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)⁶

--	--	--	--	--	--	--	--	--

⁴ Az értékelési kritériumoknak közvetlenül tükrözniük kell a tanulmányi program és a tantárgy szintjén kitűzött képzési eredményeket. Pontosabban, a várható képzési eredményeknél felsorolt eredményeket értékelik.

⁵ Javasolt mind a végső kiértékelési módszerek, mind a folyamatos kiértékelési stratégia meghatározása.

⁶ Válasszon ki egyetlen olyan ikont, amely az *Egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás* szerint legjobban illeszkedik az adott tantárgyhoz. Ha a tantárgy általánosságban foglalkozik a fenntartható fejlődéssel (pl. bemutatja/bevezeti a fenntartható fejlődés általános kereteit stb.), akkor a Fenntartható Fejlődés általános ikonja rendelhető hozzá. Ha egyetlen ikon sem vonatkozik a tantárgyra, válassza az utolsó opciót: „Nem alkalmazható”.

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

Kitöltés időpontja:

Előadás felelőse:

Szeminárium felelőse:

2026.03.29.

Intézetigazgató:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

BENO ATTILA
2026.04.23 17:25
Aprob acest document

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása